

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

АДМІНІСТРАТИВНЕ СУДОЧИНСТВО В ПИТАННЯХ ТА ВІДПОВІДЯХ

Навчальний посібник

Київ
ВД «ДЯКОР»
2019

УДК 342.9:347.9](075.8+076.3)

А31

Рецензенти

Колпаков Валерій Костянтинович, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри адміністративного та господарського права юридичного факультету Запорізького національного університету.

Князев Всеволод Сергійович, кандидат юридичних наук, доцент, секретар Великої Палати Верховного Суду.

Рекомендовано до друку

Вченою радою юридичного факультету
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол № 12 від 18 червня 2019 р.)

Колектив авторів

Н.Ю. Задирака – передмова, В. Кличук – 1-20 питання, О. Рафальська – 21-36, 40 питання, О. Рафальська у співавторстві з А.Медведчук – 37-39, 41-42 питання, А. Медведчук – 43-55 питання, А. Черноус – 56-80 питання, М. Рибак – 81-93 питання, М. Смокович у співавторстві з О. Середою – 94-99 питання, О. Середа – 100-102, 104-105 питання, Є. Лісовський – 103, 106-110 питання.

А31 **Адміністративне судочинство в питаннях та відповідях** : навчальний посібник / за заг. ред. Н. Ю. Задираки, Є. С. Герасименка. – Київ : ВД Дакор, 2019. – 224 с.

ISBN 978-617-7679-18-8

У навчальному посібнику викладаються актуальні питання адміністративного судочинства з огляду на адміністративну реформу, що нині запроваджується в нашій державі, вдосконалення системи адміністративних судів, оновлення нормативної бази здійснення адміністративного судочинства. Структурний зміст та текстове наповнення посібника обумовлені українською доктриною адміністративного судочинства із урахуванням міжнародних стандартів адміністративної юстиції.

Розраховано на студентів, аспірантів, викладачів вищих навчальних закладів юридичного спрямування, суддів адміністративних судів, державних службовців, адвокатів та усіх, хто цікавиться сучасними проблемами адміністративного судочинства.

УДК 342.9:347.9](075.8+076.3)

ISBN 978-617-7679-18-8

© Колектив авторів, 2019
© ТОВ «ВД «Дакор», 2019

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	10
1. Що таке адміністративне судочинство та які його ознаки?	11
2. Яким чином систематизовані норми права, що регулюють правовідносини в сфері адміністративного судочинства? ..	12
3. Що таке «адміністративна юстиція»?	15
4. Як формувалося та розвивається адміністративне судочинство?	15
5. Які сучасні моделі адміністративної юстиції існують у світі?	17
6. Які завдання адміністративного судочинства визначені чинним законодавством?	21
7. Яка система та повноваження адміністративних судів?	22
8. Які основні принципи адміністративного судочинства визначені чинним законодавством?	25
9. В чому полягає сутність принципу верховенства права в адміністративному судочинстві?	28
10. В чому сутність принципу рівності усіх учасників судового процесу перед законом і судом?	31
11. В чому сутність принципу змагальності сторін, диспозитивності та офіційного з'ясування всіх обставин у справі в адміністративному процесі?	32
12. В чому сутність принципу гласності судового процесу та відкритості інформації щодо справи в адміністративному судочинстві?	33
13. Які форми адміністративного судочинства встановлені чинним законодавством?	36
14. Які категорії справ розглядаються за правилами загального позовного провадження?	39
15. Які категорії справ розглядаються за правилами спрощеного позовного провадження?	41

16.	Які підстави розгляду справи в порядку письмового провадження?	43
17.	В чому особливості Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи?	45
18.	Що таке адміністративна юрисдикція?	48
19.	В чому особливості предметної юрисдикції адміністративних судів?	51
20.	В чому особливості інстанційної підсудності адміністративних справ?	53
21.	Які особи є учасниками адміністративного судового процесу?	55
22.	Що таке адміністративна процесуальна правосуб'єктність?	57
23.	Які права та обов'язки мають учасники справи в адміністративному судочинстві?	59
24.	Які суб'єкти є сторонами у адміністративному судочинстві?	61
25.	Які процесуальні права та обов'язки належать сторонам в адміністративному судочинстві?	63
26.	Як відбувається заміна неналежної сторони в адміністративному судочинстві?	65
27.	В чому особливості видів третіх осіб у адміністративному судочинстві, їх прав та обов'язків?	67
28.	В чому особливості процесуального правонаступництва в адміністративному судочинстві?	70
29.	Яка особливість участі у адміністративному судочинстві органів та осіб, яким законом надано право звертатися до суду в інтересах інших осіб?	71
30.	Які процесуальні права органів та осіб, яким законом надано право звертатися до суду в інтересах інших осіб?	74
31.	Які особливості участі у справі представника?	75
32.	Хто може бути законними представниками?	76
33.	Які повноваження представника в адміністративному судочинстві?	77

34.	В чому особливості процесуальних повноважень осіб, які є іншими учасниками судового процесу?	79
35.	Які процесуальні обов'язки має помічник судді?	80
36.	Які процесуальні обов'язки встановлені Кодексом адміністративного судочинства України для секретаря судового засідання?	81
37.	Чому деякі особи не можуть бути допитані як свідки?	82
38.	Які права та обов'язки експерта визначені Кодексом адміністративного судочинства України?	84
39.	Які процесуальні повноваження експерта з питань права?	87
40.	Які права та обов'язки спеціаліста в судовому процесі? ..	88
41.	Які права та обов'язки має перекладач в судовому процесі?	91
42.	Які процесуальні обов'язки судового розпорядника?	93
43.	Хто такий свідок у адміністративному судочинстві?	97
44.	Що є доказами в адміністративному судочинстві та які їх види?	99
45.	Які докази є належними та допустимими в адміністративному судочинстві?	102
46.	Які докази є достовірними і достатніми?	104
47.	В чому полягають особливості розподілу обов'язку доказування в адміністративному судочинстві?	105
48.	Які підстави звільнення від доказування визначені чинним законодавством?	106
49.	В якому порядку відбувається подання та витребування доказів в адміністративному судочинстві?	109
50.	В чому полягають особливості огляду доказів за їх місцезнаходженням та огляду речових доказів, що швидко псуються?	111
51.	В чому особливості судових доручень щодо збирання доказів у адміністративному судочинстві?	113
52.	За якою процедурою відбувається виконання судових доручень щодо збирання доказів в адміністративному судочинстві?	113

53.	Яким чином відбувається фіксування судового процесу? ...	114
54.	В якому порядку адміністративний суд може звернутися із судовим дорученням про надання правової допомоги до іноземного суду або іншого компетентного органу іноземної держави?	116
55.	Які правила оцінки доказів у адміністративному судочинстві встановлені КАС України?	117
56.	Яке значення мають процесуальні строки у адміністративному судочинстві?	119
57.	В чому особливості поновлення та продовження процесуальних строків у судовому процесі?	122
58.	Які строки звернення до адміністративного суду встановлені КАС України?	123
59.	Які особливості судових викликів і повідомлень у адміністративному судочинстві?	125
60.	Які види судових витрат у адміністративному судочинстві визначені КАС України?	126
61.	Як відбувається розподіл судових витрат у адміністративному судочинстві?	127
62.	Що таке заходи процесуального примусу в адміністративному судочинстві?	130
63.	Які підстави застосування заходів процесуального примусу визначаються КАС України?	131
64.	В якому порядку застосовуються заходи процесуального примусу?	133
65.	Які види заходів процесуального примусу встановлені в адміністративному судочинстві?	133
66.	Які встановлені обмеження щодо застосування заходів процесуального примусу?	134
67.	Які підстави та види забезпечення позову встановлені КАС України?	135
68.	Які вимоги встановлені для заяви про забезпечення позову?	138
69.	В якому порядку відбувається вирішення питання про забезпечення позову в адміністративному судочинстві?	139

70.	Які види та зміст письмових заяв учасників адміністративних справ, що розглядаються у позовному провадженні, встановлені КАС України?	141
71.	Які вимоги до позовної заяви встановлені в адміністративному судочинстві?	142
72.	Що таке відзив на позовну заяву в адміністративному судочинстві?	144
73.	Які загальні вимоги до форми та змісту письмової заяви, клопотання, заперечення?	146
74.	Який зміст та підстави відкриття провадження в адміністративному судочинстві?	147
75.	В яких випадках позовна заява залишається без руху чи повертається?	151
76.	Які причини відмови у відкритті провадження в адміністративній справі встановлені КАС України?	153
77.	Які наслідки відмови у відкритті провадження в адміністративній справі встановлені КАС України?	156
78.	В яких випадках можливе об'єднання і роз'єднання позовів в адміністративному судочинстві?	156
79.	В чому полягають завдання та строки підготовчого провадження у адміністративному судочинстві?	158
80.	Як відбувається пред'явлення зустрічного позову в адміністративному судочинстві?	159
81.	Які підстави проведення та порядок призначення врегулювання спору за участю судді?	161
82.	Яким чином в КАС України врегульовані питання відмови від позову та його визнання?	162
83.	Які умови та порядок примирення сторін у адміністративному судочинстві?	163
84.	Які загальні положення розгляду адміністративної судової справи по суті?	165
85.	Яким чином в КАС України врегульовані послідовність і зміст розгляду адміністративної справи судом першої інстанції?	166

86.	Як відбувається з'ясування обставин справи та дослідження доказів в адміністративному судочинстві?	168
87.	Яка послідовність проведення судових дебатів та ухвалення рішення передбачені КАС України?	169
88.	В яких випадках суд зупиняє чи закриває провадження у справі або залишає позов без розгляду?	171
89.	В яких випадках суд закриває провадження у справі?	173
90.	В яких випадках суд залишає позов без розгляду?	174
91.	Які види судових рішень у адміністративному судовому процесі передбачені законодавством?	175
92.	В якому порядку судові рішення в адміністративній справі набирають законної сили?	178
93.	В чому полягають особливості провадження у справах за позовами суб'єкта владних повноважень?	179
94.	В чому полягають особливості провадження у справах щодо оскарження рішень, дій або бездіяльності виборчих комісій, комісій з референдуму, членів цих комісій?	182
95.	Які особливості провадження у справах щодо уточнення списку виборців встановлені законом?	184
96.	В чому полягають особливості оскарження дії чи бездіяльності кандидатів, їхніх довірених осіб, партії (блоку), місцевої організації партії, їхніх посадових осіб та уповноважених осіб, ініціативних груп референдуму, інших суб'єктів ініціювання референдуму, офіційних спостерігачів від суб'єктів виборчого процесу, що порушують законодавство про вибори чи референдум?	186
97.	Які особливості провадження в справах, пов'язаних із виборами Президента України передбачені чинним законодавством?	187
98.	В чому полягають особливості судових рішень за наслідками розгляду справ, пов'язаних з виборчим процесом чи референдумом, та їх оскарження?	189

99.	Які особливості здійснення представництва у справах, пов'язаних з виборчим процесом чи процесом референдуму?	190
100.	Які особливості розгляду адміністративними судами України спорів щодо обмеження та усунення обмежень у реалізації права на мирні зібрання?	191
101.	В чому полягають особливості провадження у справах за зверненням органів доходів і зборів?	194
102.	Які особливості провадження у зразковій справі?	196
103.	Які особливості провадження у типовій справі?	198
104.	В чому особливості відновлення втраченого судового провадження в адміністративній справі?	202
105.	В чому особливості участі у судовому засіданні в режимі відеоконференції?	206
106.	Які підстави, строки та порядок апеляційного оскарження рішення адміністративного суду?	208
107.	Які підстави, строки та порядок касаційного оскарження рішення адміністративного суду?	211
108.	Які підстави, строки та порядок перегляду судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами?	216
109.	В чому сутність виконавчого провадження в судовому процесі?	219
110.	В чому сутність судового контролю за виконанням судового рішення в адміністративній справі?	222